

บทที่ 3

กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายในการป้องกันและปราบปราม การทุจริตในภาคเอกชน

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชน

3.1.1 แนวคิดตามรัฐธรรมนูญ

ภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 กำหนดงานหลัก 3 ประการของ ป.ป.ช. คือ การตรวจสอบทรัพย์สินและความมีอยู่จริงของทรัพย์สินที่คณะรัฐมนตรีและบุคคลสำคัญในวงราชการ ต้องแสดงก่อนและหลังการรับตำแหน่ง และการตรวจสอบไตสวนข้อเท็จจริงเรื่องคณะรัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภาและเจ้าหน้าที่ของรัฐร้ายวยผิดปกติ งานหลักประการที่ 2 เกี่ยวกับการไตสวนเรื่องทุจริต ต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการ ยุติธรรมของข้าราชการ (มาตรา 301) และงานหลักประการที่ 3 คือการป้องกันการทุจริตและประพฤติ มิชอบในวงราชการ ซึ่งรวมถึงการเสนอมติการ หรือข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติ ราชการเพื่อลดการทุจริตคอร์รัปชัน และการเสริมสร้างค่านิยมเรื่องมาตรฐานการดำเนินชีวิตของ บุคคลที่มีตำแหน่งสาธารณะ คือ ข้าราชการและนักการเมือง

จะเห็นได้ว่า ขณะนี้รัฐธรรมนูญกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต คอร์รัปชันเฉพาะในบรรดาข้าราชการการเมืองและระบบราชการทั่วไป มิได้ครอบคลุมถึงการ กระทำทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนหรือในภาคธุรกิจด้วย ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า ในขณะที่รัฐธรรมนูญ ฉบับนี้ร่างเสร็จและได้ออกมาใช้บังคับนั้นเป็นช่วงเฟื่องจะเริ่มต้นของการเกิดวิกฤติการณ์เศรษฐกิจใน ประเทศไทย ซึ่งเป็นผลจากการคอร์รัปชันในภาคธุรกิจการเงินของเอกชนที่ค่อนข้างชัดเจน ทำให้ รัฐธรรมนูญในส่วนของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตยังมิได้ครอบคลุมถึงภาคเอกชนด้วย ซึ่ง ทำให้เกิดปัญหาที่ว่า การที่รัฐธรรมนูญมิได้กำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามทุจริตในส่วนของ ภาคเอกชนไว้เช่นนี้ ทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในอำนาจหน้าที่ของบุคคลหรือหน่วยงานที่จะทำหน้าที่ ป้องกันและปราบปรามทุจริตในภาคเอกชน ผลคือเมื่อไม่มีการกำหนดโดยชัดเจนว่าเป็นหน้าที่ ของใครที่จะรับผิดชอบดูแล จึงทำให้ไม่มีใครรับผิดชอบกับปัญหานี้อย่างจริงจัง เมื่อมีกรณีการทุจริต คอร์รัปชันเกิดขึ้น ก็มีการแจ้งความฟ้องร้องดำเนินคดีตามขั้นตอนปกติ ซึ่งในกระบวนการพิจารณา คดีของไทยเป็นที่ทราบกันดีอยู่ว่าคดีมีอยู่ล้นโรงพักล้นศาล และการดำเนินเรื่องต่างๆค่อนข้างล่าช้า เพราะต้องเป็นไปตามขั้นตอน เพราะเจ้าหน้าที่หรือศาลต้องทำหน้าที่ไปตามกระบวนการ ไม่ได้ให้ ความสำคัญว่าเป็นคดีมีความเสียหายมากต้องทำคดีนี้ก่อน คดีมีความเสียหายน้อยค่อยดำเนินการ

ทีหลัง ซึ่งกรณีเช่นนี้ทำให้เมื่อเกิดการกระทำทุจริตคอร์รัปชันขึ้น หากมีการจับได้และส่งดำเนินคดีก็จะต้องเป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการเช่นกันเหมือนกับคดีอื่น ทำให้บางครั้งอาจเกิดความเสียหายได้ เนื่องจากการกระทำทุจริตคอร์รัปชันในภาคธุรกิจส่วนใหญ่แล้ว จะมีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างมากมายมหาศาล ทั้งในเรื่องของจำนวนเงินและผู้ได้รับความเสียหายที่มีมากมายทั้งผู้อยู่ในองค์กรที่เกิดการทุจริตและทั้งผู้อยู่นอกองค์กร ซึ่งหากการดำเนินคดีมีความล่าช้าก็จะทำให้ความเสียหายยิ่งทวีขึ้น เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่า การประกอบธุรกิจใช้เงินเป็นตัวหลักในการดำเนินการ ดังนั้นบ่อยครั้งพบว่าหากเกิดการคอร์รัปชันขึ้นเมื่อใด เศรษฐกิจของประเทศก็จะได้รับความกระทบกระเทือนไปด้วยเมื่อนั้น และมีข้อสังเกตว่า ทุกครั้งที่มีการวิฤติการณ์ทางการเงินของประเทศ จะต้องมีการทุจริตในภาคเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันการเงินเข้ามาเกี่ยวข้องเสมอ ดังนั้นจึงเห็นสมควรให้มีการกำหนดบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันให้มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมการกระทำทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนด้วย เพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในภาคเอกชนให้ลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไปจากประเทศไทย และยังถือเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนผู้บริโภคในการที่จะได้รับความคุ้มครองและได้รับการเยียวยาความเสียหายจากการกระทำทุจริตคอร์รัปชันดังกล่าวอย่างรวดเร็วและเหมาะสมเพื่อก่อให้เกิดความเป็นธรรมในสังคมและเพื่อป้องกันความเสียหายทางเศรษฐกิจที่จะเกิดขึ้นอีกด้วย ดังนั้นจึงสมควรให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนด้วย

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ต้องพิจารณาก็คือ หากจะเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชน จะต้องคำนึงถึงบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญในมาตรา 301 เป็นหลัก เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไว้โดยเฉพาะเจาะจงที่ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน ในส่วนของข้าราชการและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเท่านั้น ดังนั้นการจะเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนด้วย จำเป็นที่จะต้องมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเพิ่มอำนาจหน้าที่ดังกล่าว แต่เนื่องจากการแก้ไขรัฐธรรมนูญทำได้โดยยากกว่าการแก้ไขกฎหมายอื่น ๆ และกรณีนี้เป็นกรแก้ไขเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย หากเสนอให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญจะมีความยุ่งยากเป็นอย่างยิ่ง แต่ในอนุมาตรา 6 ของมาตรา 301 นี้ บัญญัติเปิดช่องให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติได้ ดังนั้น จึงพิจารณาได้ว่า การบัญญัติกฎหมายเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชน นอกเหนือจากที่มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันใน

ภาครัฐและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สามารถทำได้โดยอาศัยกฎหมายอื่น ซึ่งในกรณีนี้เห็นว่า ควรจะได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่วนนี้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 จะมีความสมควรที่สุด เนื่องจากเป็นกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติซึ่งสามารถทำการแก้ไขได้ง่ายกว่ารัฐธรรมนูญ และเป็นกฎหมายที่เกี่ยวกับคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยเฉพาะ ดังนั้น หากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 แล้วก็ถือว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนได้โดยไม่ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

3.1.2 แนวคิดตามกฎหมาย ป.ป.ช.

จากการที่ได้ศึกษาเรื่องแนวคิดตามกฎหมาย ป.ป.ช. ทำให้ได้ทราบถึงเหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 โดยเหตุผลในการร่างกฎหมายฉบับนี้ คือ

“โดยที่มาตรา 301 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มีอำนาจหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ได้สวนข้อเท็จจริงและทำความเข้าใจในกรณีที่มีการร้องขอให้ถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งในระดับสูงออกจากตำแหน่ง หรือดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐ ร่ำรวยผิดปกติ ทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ โดยมาตรา 329 บัญญัติให้ตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายใน 2 ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งมาตรา 331 บัญญัติให้กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญดังกล่าวต้องมีสาระสำคัญเกี่ยวกับการกระทำอันเป็นการร่ำรวยผิดปกติและการทุจริตต่อหน้าที่ การกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งหลักเกณฑ์ วิธีการและกระบวนการได้สวน ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อกล่าวหา ตลอดจนโทษที่ประธานกรรมการหรือกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะได้รับในกรณีที่กระทำการโดยขาดความเที่ยงธรรม กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ประกอบกับมาตรา 302 บัญญัติให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีสำนักงาน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานธุรการที่มีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้”

ในส่วนของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งเป็นผู้ตรวจร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 นี้ ได้ให้เหตุผลในการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไว้ดังนี้ “เนื่องจากบทบัญญัติหมวด 10 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทำหน้าที่ตรวจสอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้สวนข้อเท็จจริงในกรณีที่มีการเข้าชื่อเพื่อให้วุฒิสภามีมติถอดถอนเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งดำรงตำแหน่งทางการเมือง และให้มีอำนาจได้สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ในการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น มาตรา 302 ของรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เป็นหน่วยงานธุรการที่เป็นอิสระโดยมีเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้บังคับบัญชาขึ้นตรงต่อประธานกรรมการ ป.ป.ช. ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. นี้จะมีอิสระในการบริหารงานบุคคล การงบประมาณและการดำเนินการอื่น ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ประกอบกับมาตรา 329 ของรัฐธรรมนูญบัญญัติให้ดำเนินการตรากฎหมายบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายใน 2 ปี นับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญ”

จากเหตุผลในการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นี้สามารถพิจารณาได้ว่าได้บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีภารกิจที่สำคัญ 3 ด้านคือ 1. ภารกิจด้านป้องกัน 2. ภารกิจด้านปราบปราม 3. ภารกิจด้านตรวจสอบทรัพย์สินของผู้กระทำทุจริต ซึ่งในภารกิจที่ 2 คือ ภารกิจด้านปราบปราม ถือได้ว่าเป็นภารกิจที่สำคัญที่สุด โดยในหมวด 4,5,6,7,8 บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจได้สวนข้อเท็จจริงเพื่อส่งเรื่องให้วุฒิสภามีมติถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง คือผู้บริหารระดับอธิบดีขึ้นไป ซึ่งถูกกล่าวหาว่าทุจริตและร่ำรวยผิดปกติ ออกจากตำแหน่ง และได้สวนวินิจฉัยผู้ถูกกล่าวหาซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าร่ำรวยผิดปกติ เพื่อดำเนินการทางวินัย อาญา และให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

แต่ในส่วนของการทุจริตของภาคเอกชน ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการทุจริตในภาคของรัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ช. กลับไม่มีอำนาจในการดำเนินการ ยกเว้นแต่ในกรณีที่เอกชนนั้นกระทำการทุจริตในภาคของรัฐร่วมกับเจ้าพนักงาน จึงจะอยู่ในขอบเขตการดำเนินการของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ จึงเห็นว่าควรจะมีการเพิ่มอำนาจให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้เข้ามา

มีบทบาทกรณีการกระทำทุจริตในภาคเอกชนด้วย เพื่อที่จะทำให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจครอบคลุมการกระทำทุจริตในทุกๆ ส่วน ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้คณะกรรมการ ป.ป.ช. จะสามารถดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตได้อย่างเต็มที่สมกับเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติอย่างแท้จริง ซึ่งเชื่อได้ว่าหากให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตภายในหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือภาคเอกชนแล้ว ด้วยประสิทธิภาพในการทำงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะทำให้สามารถป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้หมดสิ้นไปจากสังคมไทยได้อย่างแน่นอน

3.1.3 แนวคิดตามกฎหมายอื่น

3.1.3.1 พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542¹

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ปรากฏในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญแล้ว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ยังต้องปฏิบัติตามราชการตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายอื่นบัญญัติไว้อีกด้วย เช่น พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “กฎหมายฮั้ว” ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญ มีผู้เกี่ยวข้องของหลายฝ่าย ทั้งผู้ประสงค์จะเข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะเป็นผู้รับเหมาก่อสร้าง ผู้ขายสินค้า ผู้ขายบริการ ผู้รับสัมปทาน ฯลฯ , เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการเสนอราคา , ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และประชาชน โดยกฎหมายฮั้วเป็นกฎหมายอาญาที่มุ่งจะทำให้การจัด

¹หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่ในการจัดหาสินค้าและบริการไม่ว่าด้วยวิธีการจัดซื้อหรือการจัดจ้างหรือวิธีอื่นใดของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งนั้นเป็นการดำเนินการโดยใช้เงินงบประมาณเงินกู้ เงินช่วยเหลือ หรือรายได้ของหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเป็นเงินแผ่นดิน รวมทั้งการที่รัฐให้สิทธิในการดำเนินกิจการบางอย่างโดยการให้สัมปทานอนุญาตหรือกรณีอื่นใดในลักษณะเดียวกันก็เป็นการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะอันเป็นกิจการของรัฐ ฉะนั้น การจัดหาสินค้าและบริการรวมทั้งการให้สิทธิดังกล่าวจึงต้องกระทำอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีการแข่งขันกันอย่างเสรีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ แต่เนื่องจากการดำเนินการที่ผ่านมามีการกระทำในลักษณะการสมยอมในการเสนอราคาและมีพฤติการณ์ต่างๆอันทำให้มิได้มีการแข่งขันกันเสนอประโยชน์สูงสุดให้แก่หน่วยงานของรัฐอย่างแท้จริงและเกิดความเสียหายต่อประเทศชาติ นอกจากนี้ ในบางกรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐก็มีส่วนร่วมหรือมีส่วนสนับสนุนในการทำ ความผิด หรือละเว้นไม่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ อันมีผลทำให้ปัญหาในเรื่องนี้ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จึงสมควรกำหนดให้การกระทำดังกล่าวเป็นความผิดเพื่อเป็นการปราบปรามการกระทำในลักษณะดังกล่าว รวมทั้งกำหนดลักษณะความผิด และกลไกในการดำเนินการเอาผิดกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้การปราบปรามดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

หาสินค้าและบริการของหน่วยงานของรัฐทุกแห่งที่ใช้เงินงบประมาณ เป็นไปอย่างบริสุทธิ์ยุติธรรมและมีการแข่งขันกันอย่างเสรีเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่รัฐ¹

การจัดซื้อจัดจ้างถือเป็นแหล่งการทุจริตที่สำคัญแหล่งหนึ่ง มีการประมาณว่าในปัจจุบันเม็ดเงินการให้สินบนในโครงการจัดซื้อสูงถึงร้อยละ 5-10 ของงบประมาณโครงการ และในโครงการจัดจ้างสูงถึง 10-20 ของวงเงินงบประมาณ เทคนิคการทุจริตมีหลากหลาย ตั้งแต่การกำหนดสเปคที่จงใจกีดกันการแข่งขันจากผู้ประกอบการรายอื่น การสมยอมกันของผู้เข้าร่วมประกวดราคา การกำหนดราคาสูงหรือต่ำกว่าที่เป็นจริง และการกีดกันข่มขู่การเสนอราคาของผู้ประกวดรายอื่น เป็นต้น วิธีการทุจริตการเสนอราคาหรือการเสนอราคาที่ไม่เป็นธรรมเป็นข้อมูลที่รู้กันเป็นอย่างดีในหมู่นักธุรกิจที่ค้าขายกับราชการ และนักธุรกิจส่วนใหญ่ก็ทำอยู่เป็นประจำ เพราะเห็นว่าการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดคุณสมบัติและแบบของสินค้าและบริการที่ต้องการจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมประมูล เป็นวิธีการสร้างอุปสรรคต่อคู่แข่งรายอื่นๆ ที่ได้ผลที่สุด และที่ผ่านมามีไม่มีใครเอาผิดได้ เพราะมีการสมรู้ร่วมคิดกันหลายฝ่าย โดยฝ่ายราชการเป็นบุคคลสำคัญในการให้ความร่วมมือ ปัจจุบันการทุจริตลักษณะนี้ได้กระจายออกไปสู่ราชการส่วนท้องถิ่น พร้อมกับมีการกระจายอำนาจหน้าที่และงบประมาณไปสู่ราชการส่วนท้องถิ่น ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญมาก เพราะนั่นหมายถึงการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างนี้จะได้มีการกระจายไปทุกส่วนของประเทศ โดยมีการกล่าวหาเรื่องเรียนมายังสำนักงาน ป.ป.ช.เป็นจำนวนมากถึง 126 เรื่อง ซึ่งกรณีการกระทำทุจริตนี้ทำให้ต้องสูญเสียงบประมาณของทางราชการไปเป็นจำนวนมากในแต่ละปี ทำให้เกิดความเสียหายในวงกว้างต่อประชาชนและประเทศอย่างมากมาย

ในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับการกระทำทุจริตในการเสนอราคาที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดการกระทำผิดไว้ คือ

1. การตกลงร่วมกันในระหว่างผู้เข้าเสนอราคาโดยทุจริต
2. การให้เงินหรือทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดเพื่อจูงใจให้ร่วมเสนอราคาโดยทุจริต
3. การใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญให้ร่วมเสนอราคาโดยทุจริต
4. การใช้อุบายหลอกลวงเพื่อมิให้ผู้อื่นเข้าเสนอราคาหรือเสนอราคาโดยหลงผิด
5. การเสนอราคาที่สูงหรือต่ำเกินปกติจนไม่อาจปฏิบัติตามสัญญาได้

¹ มานิตย์ จุมปา, คำอธิบายพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2544), หน้า 12.

ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 เน้นการเอาผิดผู้ทุจริตเรื่องนี้ทั้งบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรวมถึงข้าราชการประจำ และข้าราชการการเมือง และผู้ทุจริตที่เป็นภาคเอกชน มีบทลงโทษที่รุนแรง ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ทุจริตคงต้องยับยั้งชั่งใจและระมัดระวังในการกระทำที่จะเสนอราคาโดยไม่เป็นธรรมเพื่อเอาเปรียบหน่วยงานของรัฐอันมิใช่แนวทางการดำเนินการประกอบธุรกิจปกติ โดยทั้งนี้เป็นการอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการสอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำที่เป็นความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ (มาตรา 14)

แต่มีข้อที่ต้องพิจารณาก็คือ ตามหลักการเดิมของร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสอบสวนการกระทำผิดที่เกี่ยวกับการสมยอมในการเสนอราคา แต่ตามร่างพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดการกระทำผิดไว้ 2 ส่วน คือการกระทำผิดของเอกชนกับการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐและการกระทำผิดร่วมกันระหว่างเอกชนกับรัฐ ในกรณีเป็นการกระทำผิดของเจ้าหน้าที่ของรัฐ คือเมื่อมีพฤติการณ์ปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. รับผิดชอบการตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตโดยเร็ว ซึ่งในกรณีนี้ย่อมสามารถดำเนินการได้ทั้งผู้กระทำผิดที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทั่วไปและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่หากเป็นกรณีที่การกระทำที่เจ้าหน้าที่ของรัฐและเอกชนกระทำร่วมกัน คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถปฏิบัติได้ 2 ประการ คือ 1. ส่งพนักงานสอบสวนให้ดำเนินการ 2. คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดำเนินการสอบสวนเอง อย่างไรก็ตาม มีข้อที่ต้องพิจารณาคือ หากเป็นกรณีของการกระทำผิดของเอกชน คือเป็นการฮั้วกันระหว่างเอกชนกับเอกชนด้วยกันเองโดยไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปเกี่ยวข้องด้วยเลย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจในการสอบสวน จะต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้สอบสวนการกระทำผิดในกรณีนี้ เพราะหากให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจสอบสวนก็จะเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่นอกขอบเขตความมุ่งหมายในการให้มีองค์กรนี้ขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นการจะกำหนดบทบัญญัติของพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีอำนาจสอบสวนบุคคลอื่นนอกจากเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย จึงอาจขัดแย้งกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญได้ การกระทำผิดของเอกชนในกรณีนี้จึงต้องเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปกติเช่นเดียวกับการกระทำผิดต่างๆตามประมวลกฎหมายอาญาหรือตามกฎหมายอื่น ดังนั้นในส่วนของอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้นให้มีความเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐตามวิธีการที่กำหนดในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตเท่านั้น ทั้งนี้เพื่อให้อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าคณะกรรมการ ป.ป.ช. จะไม่มีอำนาจดำเนินการโดยตรงในกรณีของเอกชนนี้ แต่เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการกับผู้กระทำ

ความผิดต่อไป คณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงต้องแจ้งและส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ต่อไป

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการ ป.ป.ช. ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 นี้ ครอบคลุมถึงผู้กระทำผิดที่เป็นเอกชนด้วย แต่เป็นกรณีที่ทำร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เท่านั้น โดยเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจครอบคลุมถึงภาคเอกชนในกรณีนี้แล้ว เหตุใดจึงไม่เพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการแก่ผู้กระทำผิดซึ่งเป็นเอกชนกระทำผิดด้วย ซึ่งหากได้มีการเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมการกระทำผิดของผู้กระทำซึ่งเป็นเอกชนด้วยแล้ว ก็ไม่ต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการแทน แต่คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถดำเนินการสอบสวนหาความผิดจากผู้กระทำผิดที่เป็นเอกชนไปด้วยกันกับผู้กระทำผิดที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐได้ ซึ่งจะทำให้การสอบสวนหาข้อเท็จจริงทำได้ง่ายขึ้นและสะดวกขึ้น เพราะไม่ต้องแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ยุ่งยาก ซึ่งจะทำให้สามารถที่จะเอาผิด รวมทั้งดำเนินคดีและลงโทษผู้กระทำผิดได้มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงสมควรให้มีการเพิ่มอำนาจให้ คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจครอบคลุมภาคเอกชนที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

3.1.3.2 พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

ปัจจุบันการก่ออาชญากรรมมีสถิติสูงขึ้นเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชญากรรมที่กระทำโดยผู้มีอำนาจทางการเงินและการเมืองหรือตำแหน่งหน้าที่สูงในราชการ โดยผลเสียหายที่เกิดขึ้นตามมามีมากมาย เพราะอาชญากรรมเหล่านี้มักจะมุ่งหวังในเงินจำนวนมหาศาลเป็นผลตอบแทน อาชญากรรมเหล่านี้ได้แก่ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทางการเงิน การคอร์รัปชันของนักการเมือง หรือการใช้อำนาจหน้าที่ในตำแหน่งราชการแสวงหาผลประโยชน์โดยทุจริต แนวคิดในการดำเนินการกับเงินได้มหาศาลเหล่านี้ โดยไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ว่าได้กระทำความผิดจริงจนสิ้นสงสัยเหมือนคดีอาญาทั่วไป แต่ผู้ครอบครองหรือเจ้าของเงินจะต้องเป็นผู้พิสูจน์ที่ไปที่มาของเงินได้ของตน ถ้าพิสูจน์ไม่ได้ ผู้นั้นอาจจะไม่ต้องรับโทษทางอาญา แต่ทรัพย์สินที่ไม่สามารถพิสูจน์ได้ให้ตกเป็นของแผ่นดิน เป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญของพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 โดยเห็นว่าจะสามารถลดจำนวนผู้กระทำผิดได้โดยใช้หลักหลักการการพิสูจน์ให้จำเลยนี้

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 บัญญัติให้ความผิดที่เกี่ยวกับการฉ้อโกงประชาชน ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือทุจริตต่อหน้าที่ ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมและความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์

การหรือหน่วยงานของรัฐ เป็นส่วนหนึ่งในความผิดมูลฐานของการฟอกเงิน (มาตรา 3) พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้ผู้กระทำความผิดฐานฟอกเงินคือผู้ที่

- โอน รับโอน หรือเปลี่ยนแปลงทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อชุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่น (มาตรา 5)
- ปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใดๆซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด (มาตรา 5)
- สนับสนุนการกระทำความผิดหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิด (มาตรา 7)
- เป็นคนไทยหรือมีถิ่นที่อยู่ในประเทศไทย หรือเป็นคนต่างด้าวที่กระทำความผิดโดยประสงค์ให้ความผิดเกิดขึ้นในประเทศไทยหรือให้เกิดผลเสียต่อรัฐบาลไทย แม้จะเป็นการกระทำนอกราชอาณาจักรก็ตาม (มาตรา 6)

กฎหมายปราบปรามการฟอกเงินทำให้การใช้เงินที่ได้มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งจะรวมถึงเงินที่อาจได้มาจากการคอร์รัปชันกระทำได้ยากขึ้น โดยพระราชบัญญัตินี้ให้อำนาจหน้าที่การป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเป็นของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินหรือ คณะกรรมการ ป.ป.ง. (มาตรา 25) ซึ่งทำให้มีองค์กรที่รับผิดชอบดูแลการกระทำผิดนี้อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรม ซึ่งมีผลทำให้ผู้ที่ทุจริตเงินแผ่นดินเป็นจำนวนมากคงต้องประสบปัญหาในการชุกซ่อนทรัพย์สิน และคงถูกตรวจสอบได้ง่ายขึ้น กฎหมายฉบับนี้จึงเป็นอุปสรรคสำคัญของผู้กระทำความผิด²

มีข้อสังเกตประการหนึ่งในเรื่องของขอบเขตอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ง. คือ ในการที่คณะกรรมการ ป.ป.ง. มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามผู้กระทำทุจริตนี้ จะเป็นการซ้ำซ้อนกับงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิดมูลฐานที่ 5 คือการคอร์รัปชันเมื่อได้พิจารณาจากความมุ่งหมายและขอบอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 กับพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 จะเห็นได้ว่าความมุ่งหมายของทั้ง 2 องค์กรต่างกัน โดยการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. มุ่งที่จะดำเนินการต่อตัวบุคคล พิสูจน์ความผิดและการบังคับโทษ ส่วนการดำเนินงานของคณะกรรมการ ป.ป.ง. นั้นมุ่งต่อตัวทรัพย์สิน ผู้ครอบครองหรือเจ้าของทรัพย์สิน โดยให้พิสูจน์ที่ไปที่มาของตัวทรัพย์สินให้ได้ ดังนั้นการดำเนินงานของ 2 องค์กรดังกล่าว จึงมิได้ซ้ำซ้อนกันแต่อย่างใด และการที่ทั้งคณะกรรมการ ป.ป.ช. และคณะกรรมการ ป.ป.ง. ต่างมีวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานที่คล้ายคลึงกันในการที่จะปราบปราม

² อรพินท์ สฟโชคชัย, "รัฐธรรมนูญและกลไกใหม่เพื่อสังคมโปร่งใสต้านภัยทุจริต," (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2543, หน้า 15.

ผู้ทำทุจริตนี้ ย่อมส่งผลดีอย่างมากในการที่จะได้ปราบปรามให้การทุจริตต่างๆลดน้อยลงหรือหมดสิ้นไป

อีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องพิจารณาในขอบอำนาจหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบของคณะกรรมการ ป.ป.ง. และคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยในส่วนของคณะกรรมการ ป.ป.ง. มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบ ดำเนินการสอบสวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐและรวมถึงเอกชนด้วย เพียงแต่ในกรณีที่ผู้กระทำผิดเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้รับโทษมากกว่าเอกชนเท่านั้น โดยข้าราชการประจำ ข้าราชการการเมือง กรรมการและพนักงานของรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และองค์การของรัฐ และกรรมการขององค์กรต่างๆตามรัฐธรรมนูญจะต้องระวางโทษเป็นสองเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิด และหากผู้กระทำผิดเป็นกรรมการ อนุกรรมการ กรรมการตุลาการ เลขาธิการ รองเลขาธิการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ก็จะต้องระวางโทษเป็นสามเท่าของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น (มาตรา 10) แต่ไม่ว่าผู้กระทำความผิดจะเป็นข้าราชการหรือเอกชนก็ตาม คณะกรรมการ ป.ป.ง. มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามผู้กระทำความผิดได้ทั้งหมด แต่ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตกำหนดให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการกับผู้กระทำผิดซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น ไม่รวมถึงเอกชนด้วย ดังนั้นจึงมีความเห็นว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. น่าที่จะมีหน้าที่ครอบคลุมภาคเอกชนเหมือนอย่างทีคณะกรรมการ ป.ป.ง.มี เนื่องจากเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง เป็นต้นว่า หากเป็นกรณีที่ได้มีการกระทำความผิดโดยเอกชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ไม่ว่าจะ เป็นข้าราชการทั่วไปหรือนักการเมือง เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนการกระทำความผิดของข้าราชการหรือนักการเมืองผู้ทุจริตนั้นจะสามารถสอบสวนการกระทำความผิดของเอกชนได้ไปในที่เดียวกัน เพราะเป็นการกระทำความผิดร่วมกัน จึงทำให้สามารถจะหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่างๆได้ง่ายขึ้น เพราะเมื่อถูกจับได้ว่ากระทำความผิดแล้วคงไม่มีใครอยากรับเอาความผิดไว้คนเดียว เมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะมีการบอกข้อเท็จจริงเพื่อที่จะให้อีกฝ่ายต้องรับผิดชอบด้วย นอกจากนี้การเพิ่มอำนาจของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในส่วนนี้จะทำให้การดำเนินคดีเพื่อลงโทษผู้กระทำความผิดมีความรวดเร็วขึ้น เพราะคณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถสอบสวนผู้กระทำความผิดได้เองไม่ต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการ เมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ดำเนินการสอบสวนเสร็จก็สามารถส่งอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องร้องต่อไปได้เลย ไม่ต้องผ่านกระบวนการของพนักงานสอบสวนเหมือนเช่นที่เป็นอยู่นี้อีกต่อไป เพราะเมื่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตรงนี้แล้ว ก็ถือว่าสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวน ดังนั้นจึงเห็นว่าการเพิ่มอำนาจให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปราบปรามทุจริตในภาคเอกชนด้วยแล้ว จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรมหลายประการตามที่ได้กล่าวมาแล้ว

3.1.3.3 พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2487 และพ.ศ. 2505 และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2485 และพ.ศ. 2528

ในส่วนของกำรป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชน ของธนาคารแห่งประเทศไทย มีความเกี่ยวข้องกับสถาบันการเงินต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธนาคารพาณิชย์ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตในธนาคารพาณิชย์นี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจะทำโดยการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ โดยเข้าตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ ณ ที่ทำการของธนาคารพาณิชย์ต่างๆ ซึ่งวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีการควบคุมธนาคารพาณิชย์ที่มีความสำคัญและได้ผลมากที่สุด เพราะเป็นการเข้าไปสอบยันข้อเท็จจริงต่างๆเกี่ยวกับธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนประเมินราคาและคุณค่าของสินทรัพย์และการจัดการโดยใกล้ชิด

ในการเข้าตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้มอบหมายให้ธนาคารแห่งประเทศไทยแต่งตั้งพนักงานของธนาคารเป็นผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ ซึ่งในการนี้ธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน่วยงานโดยเฉพาะที่เรียกว่า ฝ่ายตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบธนาคารพาณิชย์ ตลอดจนการควบคุมอื่นๆตามภาระหน้าที่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมอบหมาย โดยผู้ตรวจธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับแต่งตั้ง มีหน้าที่ตรวจสอบและรายงานกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังและผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ ผู้ตรวจธนาคารพาณิชย์มีอำนาจที่จะสั่งให้กรรมการพนักงาน หรือลูกจ้างของธนาคารพาณิชย์มาให้ถ้อยคำ หรือแสดงสมุดบัญชีเอกสาร และหลักฐานอื่นอันเกี่ยวกับกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ และให้มีอำนาจเข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์ในระหว่างเวลาทำงานปกติ ซึ่งตามหลักที่ปฏิบัติอยู่ ผู้ตรวจธนาคารพาณิชย์จะเข้าตรวจกิจการและสินทรัพย์ของแต่ละสำนักงานของธนาคารพาณิชย์อย่างน้อย 1 ครั้งทุกกระยะ 2 ปี โดยจุดมุ่งหมายของการตรวจสอบ อาจแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆที่ต้องปฏิบัติควบคู่กันไป คือ³

1. ทำการตรวจสอบสินทรัพย์และหนี้สิน เพื่อประเมินฐานะการเงินที่แท้จริงของ

³ ธนาคารแห่งประเทศไทย, ธนาคารแห่งประเทศไทย (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัดคิวพร, 2513), หน้า 62.

ธนาคารว่ามีความมั่นคง ปลอดภัย และอยู่ในสภาพที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ฝากเงินและเจ้าหน้าที่ได้เพียงใด ทั้งนี้ รวมถึงการประเมินราคาสินทรัพย์ของธนาคาร พิสูจน์หนี้สิน ความเพียงพอของเงินกองทุน ความสามารถในการหารายได้ ความสามารถในการจัดการ ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต

2. ทำการตรวจสอบเพื่อติดตามดูว่า ธนาคารได้ปฏิบัติถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งระเบียบ คำสั่ง และข้อแนะนำอื่นๆของธนาคารแห่งประเทศไทยเพียงไร และการรายงานต่างๆของธนาคารตรงตามข้อเท็จจริงหรือไม่

ในการตรวจสอบนี้หากธนาคารใดมีฐานะการเงินไม่เป็นที่น่าปลอดภัย หรือมีการปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ก็อาจให้มีการตรวจสอบบ่อยครั้งขึ้นได้ และเมื่อตรวจสอบแล้วพบว่าธนาคารพาณิชย์ใดมีฐานะการเงินอ่อนแอหรือเสื่อมลง อันเป็นผลมาจากวิธีการดำเนินงานที่เสี่ยงภัยขาดความสุจริตรอบคอบ หรือเนื่องจากผู้บริหารดำเนินถึงผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าของธนาคาร ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน เศรษฐกิจของประเทศ หรือระบบการธนาคารพาณิชย์โดยส่วนรวม ก็จะรายงานให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังทราบ และให้ธนาคารพาณิชย์นั้นปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างฐานะให้มั่นคงขึ้น รวมทั้งจัดวางมาตรการที่จำเป็นเพื่อให้มีการดำเนินงานที่มั่นคง ปลอดภัยและถูกต้องตามหลักการธนาคารที่ดีในระยะต่อไป ซึ่งหากระยะเวลาได้ล่วงเลยไปนานพอสมควรแล้ว เมื่อปรากฏว่ายังมีการปฏิบัติไม่ชอบดังกล่าวเกิดขึ้นอีก ธนาคารจะถูกพิจารณาลงโทษ โดยเปรียบเทียบปรับ หรือดำเนินการกับกรรมการ หรือบุคคลผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ให้มีโทษจำต่อไปด้วย

3.1.3.4 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

อำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลและควบคุมกิจการของบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ บัญญัติอยู่ในหมวด 4 ส่วนที่ 2 และหมวด 10 ของพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 โดยในหมวด 4 ส่วนที่ 2 เป็นบทบัญญัติคุ้มครองผู้ที่เข้ามาซื้อขายหลักทรัพย์กับบริษัทหลักทรัพย์ ในอันที่จะไม่ถูกเอาเปรียบเปรียบจากผู้ประกอบกิจการบริษัทหลักทรัพย์ โดยในมาตรา 98 บัญญัติห้ามมิให้บริษัทหลักทรัพย์กระทำการดังต่อไปนี้

- (1) ลดทุนโดยมิได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ก.ล.ต.
- (2) กระทำการใดๆอันจะทำให้ลูกค้าหรือบุคคลทั่วไปเข้าใจผิดเกี่ยวกับราคา คุณค่า และลักษณะของหลักทรัพย์ที่เกี่ยวข้อง
- (3) กระทำการใดๆอันมีลักษณะที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือเป็นการเอาเปรียบ

ลูกค้าหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(4) ซื้อขายหลักทรัพย์ล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นการซื้อขายในนามของตนเองหรือลูกค้า เว้นแต่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดให้กระทำได้

(5) ขายหลักทรัพย์โดยที่บริษัทยังไม่มีหลักทรัพย์นั้นอยู่ในครอบครอง หรือมิได้มีบุคคลใดมอบหมายให้ขายหลักทรัพย์นั้น เว้นแต่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนดให้กระทำได้

(6) รับคำสั่งซื้อหรือขายหลักทรัพย์จากลูกค้านอกสถานที่ทำการของสำนักงานใหญ่ หรือสำนักงานสาขา เว้นแต่คณะกรรมการ ก.ล.ต. จะกำหนดเป็นอย่างอื่น

(7) ซื้อหรือมีหุ้น เว้นแต่

(ก) เป็นการได้มาเนื่องจากประกอบการค้าหลักทรัพย์ การจัดจำหน่ายหลักทรัพย์หรือธุรกิจหลักทรัพย์อื่นตามที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(ข) เป็นการได้มาโดยได้รับการผ่อนผันจากคณะกรรมการ ก.ล.ต. ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและวิธีการที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

(8) การประกอบกิจการอื่นใดที่มีหลักทรัพย์ในประเภทที่ได้รับอนุญาต เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการ ก.ล.ต.

การประกอบกิจการอื่นใดตามวรรคหนึ่ง ไม่รวมถึงการให้กู้ยืมเงินเพื่อการซื้อขายหรือการแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ที่เกี่ยวกับการประกอบเป็นนายหน้าซื้อขายหลักทรัพย์หรือการค้าหลักทรัพย์ หรือการซื้อขายหรือแลกเปลี่ยนหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์และในศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ของบริษัทหลักทรัพย์ที่ได้รับอนุญาตให้ประกอบการค้าหลักทรัพย์

(9) ย้ายที่ตั้งสำนักงานใหญ่หรือสำนักงานสาขาโดยมิได้รับอนุญาตจากสำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต.

(10) โฆษณากิจการของบริษัทหลักทรัพย์นั้น เว้นแต่การโฆษณานั้นจะได้กระทำตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่สำนักงานคณะกรรมการ ก.ล.ต. ประกาศกำหนด

ซึ่งบริษัทหลักทรัพย์ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 98 ต้องระวางโทษตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 282 คือระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาทและปรับอีกไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท ตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

ส่วนในหมวด 10 บัญญัติถึงอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการกำกับและควบคุมบริษัทหลักทรัพย์ต่างๆ ดังนี้

(1) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจหรือสถานที่ตั้งของบริษัทหลักทรัพย์ ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สิน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูลของ

บริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบกิจการสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าว รวมทั้งเอกสารหลักฐานหรือข้อมูลเกี่ยวกับบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว

(2) เข้าไปในสถานที่ประกอบธุรกิจของผู้ริเริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชนจำกัด บริษัทที่ออกหลักทรัพย์ หรือเจ้าของหลักทรัพย์ที่เสนอขายหลักทรัพย์ต่อประชาชนหรือบุคคลใดๆ หรือสถานที่ซึ่งรวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีหรือเอกสารหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง

(3) เข้าไปในธนาคารพาณิชย์ สถาบันการเงิน หรือสถานที่ใดในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้นเพื่อตรวจสอบสมุดบัญชีหรือเอกสารหลักฐานที่อาจเกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(4) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการกระทำอันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบหรือดำเนินคดี

(5) สั่งให้กรรมการ พนักงาน ลูกจ้าง หรือผู้สอบบัญชีของบริษัทหลักทรัพย์ กองทุนรวม ผู้ดูแลผลประโยชน์ของกองทุนรวม ผู้รับฝากทรัพย์สิน ตลาดหลักทรัพย์ ศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์ สำนักหักบัญชี ศูนย์รับฝากหลักทรัพย์ นายทะเบียนหลักทรัพย์ และผู้รวบรวมหรือประมวลข้อมูลของบริษัทหลักทรัพย์ หรือสถาบันดังกล่าวด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใด มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนาหรือแสดงสมุดบัญชี ดวงตรา หรือหลักฐานอื่นเกี่ยวกับกิจการการดำเนินงานสินทรัพย์และหนี้สินของบริษัทหลักทรัพย์หรือสถาบันดังกล่าว

(6) สั่งให้บุคคลใดๆ ที่ซื้อขายหลักทรัพย์กับหรือผ่านบริษัทหลักทรัพย์หรือสมาชิกของบริษัทหลักทรัพย์หรือศูนย์ซื้อขายหลักทรัพย์มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนา หรือแสดงสมุดบัญชีเอกสารและหลักฐานอื่นเกี่ยวกับการซื้อหรือขายหลักทรัพย์

(7) สั่งให้บุคคลใดๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มาให้ถ้อยคำหรือส่งสำเนา หรือแสดงสมุดบัญชีเอกสารหรือวัตถุใดที่เกี่ยวข้องหรือจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่

(8) เข้าไปตรวจสอบฐานะหรือการดำเนินงานในสถานที่ประกอบธุรกิจของลูกหนี้หรือบริษัทหลักทรัพย์ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตก หรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น ในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

3.1.3.5 พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

ตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 กำหนดให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีของกิจการต่างๆ โดยการสอบบัญชี คือการตรวจสอบงบการเงินเพื่อออกความเห็นซึ่งประกอบด้วย การตรวจสอบสมุดบัญชี เอกสารประกอบการลงบัญชี และหลักฐานอื่นๆ โดยผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี ตามแนวทางปฏิบัติงานที่วิชาชีพได้กำหนดเป็นมาตรฐานไว้ เพื่อให้ผู้สอบบัญชีจะสามารถวินิจฉัยและแสดงความเห็นได้ว่า งบการเงินที่กิจการจัดทำขึ้นมีความถูกต้องตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปเพียงใดหรือไม่ และงบการเงินดังกล่าวได้แสดงข้อมูลที่จำเป็นเพื่อให้ผู้อ่านงบการเงินได้ทราบอย่างเพียงพอแล้วหรือไม่ ผู้สอบบัญชียังต้องพิจารณาด้วยว่า หลักการบัญชีหรือวิธีการบัญชีซึ่งผู้บริหารงานถือปฏิบัติในการจัดทำงบการเงินนั้น มีความขัดแย้งกับหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไปหรือไม่ และแบบรายงานที่ผู้บริหารงานจัดทำขึ้นนั้น มีความถูกต้องครบถ้วนตามแบบที่ใช้เพื่อรายงานต่อผู้ถือหุ้นและบุคคลผู้เกี่ยวข้องหรือไม่ ผู้สอบบัญชียังเสนอข้อสังเกตต่อผู้บริหารของกิจการ เพื่อให้ทราบถึงข้อบกพร่องเกี่ยวกับการควบคุมภายในของกิจการ และบางครั้งการตรวจสอบยังช่วยให้ผู้สอบบัญชีสามารถรายงานการทุจริตในกิจการให้ผู้บริหารงานได้ทราบด้วย นอกจากนี้ผู้สอบบัญชีในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพอิสระ ยังมีความรับผิดชอบต่อบุคคลหลายฝ่าย เช่น ผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ ผู้ลงทุน รวมทั้งส่วนราชการ ในอันที่จะต้องรายงานให้ผู้ใช้งบการเงินทราบถึงกรณีที่ข้อมูลในงบการเงินนั้นไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด หรือมิได้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนเพียงพอ อันอาจทำให้เกิดการหลงผิดแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

การสอบบัญชีมีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินธุรกิจ ผู้บริหารของกิจการจะมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำงบการเงินเพื่อแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของกิจการในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชี ซึ่งงบการเงินดังกล่าว นอกจากจะใช้ประโยชน์เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารแล้ว ยังเป็นประโยชน์แก่บุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน เช่น ผู้ถือหุ้นซึ่งเป็นเจ้าของกิจการ ย่อมต้องการทราบว่ากิจการจะสามารถจ่ายเงินปันผลได้เท่าไร ธนาคารหรือเจ้าหนี้ ย่อมต้องการทราบว่ากิจการจะมีความสามารถกู้เงินกู้และดอกเบี้ยเพียงไร ผู้ลงทุนทั่วไป ย่อมต้องการทราบว่าในรอบปีที่ผ่านมากิจการสามารถทำกำไรได้เท่าไร เพื่อการตัดสินใจในการลงทุนซื้อหุ้นของกิจการนั้นๆ และกรมสรรพากรเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีอากร

งบการเงินดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ และเป็นที่ยึดถือแก่บุคคลภายนอกหรือผู้ถือหุ้นก็ต่อเมื่อผู้สอบบัญชีซึ่งมีความเป็นอิสระ และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและเชี่ยวชาญทางการบัญชีได้เข้าตรวจสอบ และให้ความเห็นรับรองต่องบการเงินดังกล่าวแล้ว ทั้งนี้เนื่องจกงบการเงินซึ่ง

ผู้สอบบัญชียังมิได้ตรวจสอบรับรอง ยังไม่เป็นที่เชื่อถือแก่ผู้ถือหุ้น ธนาคาร เจ้าหนี้อื่นๆ กรมสรรพากร และบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วยเหตุหลายประการ คือ

1. อาจมีข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องในการจัดทำบัญชี หรืองบการเงิน ทำให้ ข้อมูลที่ปรากฏในงบการเงินไม่ถูกต้องตามที่ควร หรือไม่เป็นไปตามหลักการบัญชี เช่น ลงรายการจ่าย ค่าใช้จ่ายไว้ในบัญชีทรัพย์สิน ลงรายการขายในวันสิ้นปีโดยยังมิได้ส่งมอบสินค้า คำนวณค่าเสื่อมราคาผิดพลาด ไม่ได้ปรับปรุงเจ้าหนี้ และค่าใช้จ่ายในวันสิ้นปีให้ครบถ้วน มีการบันทึกรายได้ผิด หลักการบัญชี แสดงค่าใช้จ่ายคลาดเคลื่อนจากประเภทที่แท้จริง เป็นต้น

2. ผู้บริหารงานอาจมีเจตนาจัดทำงบการเงิน ที่แสดงข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง เพื่อแสดงผลงานแต่ในด้านที่ดี โดยอาจปิดบังความเสียหายและผลการปฏิบัติงานที่ผิดพลาด เช่น แสดงลูกหนี้เงินยืมที่ตรงรวมไว้เป็นลูกหนี้การค้า แสดงรายได้เบ็ดเตล็ด หรือกำไรจากการจำหน่ายทรัพย์สินถาวรรวมไว้เป็นส่วนหนึ่งของกำไรจากการดำเนินงาน และแสดงการขาดทุนจากการดำเนินงานไว้เป็นรายการรอดตัดบัญชี เป็นต้น

3. ผู้บริหารงานอาจมีเจตนาจัดทำงบการเงินที่เป็นเท็จขึ้น เพื่อปิดบังการทุจริต หรือเพื่อแสดงฐานะการเงินที่เป็นเท็จหลอกลวงบุคคลภายนอก เช่น จัดทำงบการเงินโดยมีรายการไม่ตรงกับบัญชี หรือลงรายการเท็จในบัญชีเพื่อปกปิดการทุจริต

4. งบการเงินของบริษัทที่ขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์อาจเปิดเผยรายการ และข้อมูลต่างๆไว้ไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ทำให้ผู้ลงทุนขาดข้อมูลที่จำเป็นในการตัดสินใจซื้อขายหุ้น เช่น ไม่ได้เปิดเผยนโยบายการบัญชีที่บริษัทถือปฏิบัติ หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นหลังวันปิดบัญชี

3.2 การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตกับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. นั้น จะต้องปฏิบัติอยู่ภายในขอบเขตอำนาจและหน้าที่ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 บัญญัติรับรองบทบาทอำนาจหน้าที่ให้แก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการปราบปรามการทุจริต โดยบัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามการทุจริต ดังนี้

(1) ไต่สวนข้อเท็จจริงและสรุปสำนวน พร้อมทั้งนำความเห็นเสนอต่อวุฒิสภากรณีมีการร้องขอให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลปกครองสูงสุด อัยการสูงสุด กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา รองประธานศาลฎีกา รองประธานปกครองสูงสุด หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร รองอัยการสูงสุด ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง และผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

(2) ไต่สวนข้อเท็จจริง และสรุปสำนวน พร้อมทั้งทำความเห็นส่งไปยังอัยการสูงสุด เพื่อฟ้องคดีต่อศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง กรณีมีผู้กล่าวหาร้องเรียนให้ดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่นร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการตามประมวลกฎหมายอาญา หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น และให้ใช้บังคับกับกรณีที่ถูกกล่าวหาหรือบุคคลอื่นเป็นตุลาการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนด้วย

(3) ไต่สวนและวินิจฉัยว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐร่ำรวยผิดปกติ กระทำความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(4) ตรวจสอบความถูกต้องและความมีอยู่จริง รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมทั้งตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และรายงานผลการตรวจสอบและผลการปฏิบัติหน้าที่พร้อมข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

(5) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการกำหนดตำแหน่งและชั้นหรือระดับของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และการเปิดเผยบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรี

(6) ดำเนินการให้ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษา ให้ยกเลิกหรือเพิกถอนสิทธิหรือเอกสารสิทธิที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ได้อนุมัติหรืออนุญาตให้สิทธิประโยชน์ หรือออกเอกสารสิทธิแก่บุคคลใดไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือระเบียบของทางราชการอันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ทางราชการ

ข้อสังเกตตามบทบัญญัตินี้ คือกรณีผู้กระทำผิดดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) และข้าราชการการเมือง ผู้กล่าวหาต้องเป็นผู้เสียหายอันเนื่องมาจากการกระทำ โดยต้องทำเป็นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิดและความเสียหายที่ได้รับ รวมทั้งพยานหลักฐานที่ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไปได้ และต้องลงลายมือชื่อผู้เสียหายหรือผู้ยื่นคำร้องแทนแล้วแต่กรณี

กรณีผู้กระทำความผิดเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ผู้กล่าวหาต้องยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ระบุชื่อ ที่อยู่ ระบุพฤติการณ์แห่งการกระทำ ความผิด รวมทั้งพยานหลักฐานที่ชัดเจนเพียงพอที่จะดำเนินการไต่สวนต่อไปได้

นอกจากนี้ในส่วนของ การปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามทุจริต ในการปราบปรามการทุจริต บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้

(1) สั่งให้ข้าราชการ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ปฏิบัติการทั้งหลายอันจำเป็นแก่การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์แห่งการไต่สวนข้อเท็จจริง

(2) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการหรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ ในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาที่มีการประกอบกิจการเพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สิน หรือพยานหลักฐานอื่นใดซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ไต่สวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(3) มีหนังสือให้หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานเอกชนดำเนินการเพื่อประโยชน์แห่งการปฏิบัติหน้าที่ การไต่สวนข้อเท็จจริง หรือการวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

(4) วางระเบียบเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงค่าเดินทางและค่าตอบแทนของพยานบุคคล และเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือเรื่องอื่นใดเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และวางระเบียบเกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนตาม

(5) ในการดำเนินคดีอาญากับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจ

(5.1) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริง หรือพิสูจน์ความผิด และเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

(5.2) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับ และควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหาซึ่งระหว่างการไต่สวนข้อเท็จจริงปรากฏว่า เป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูล เพื่อส่งตัวไปยังอัยการสูงสุดเพื่อดำเนินการต่อไป

(5.3) ปลดปล่อยตัวผู้ถูกจับชั่วคราว

(6) ฟ้องคดีหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทน

(7) ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งพักราชการหรือพักงาน เพื่อรอฟังผลการพิจารณาของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาอาจจะก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการ หรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนข้อเท็จจริง

ในการดำเนินการปราบปรามการทุจริตของคณะกรรมการ ป.ป.ช. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 10 ส่วนที่ 3 ส่วนที่ 4 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542 หมวด 4,5,6,7,8 บัญญัติให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจไต่สวนข้อเท็จจริงเพื่อส่งเรื่องให้วุฒิสภาถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง คือ ผู้บริหารระดับอธิบดีขึ้นไป ซึ่งถูกกล่าวหาว่าทุจริตและร้ายว้ยผิดปกติออกจากตำแหน่ง และไต่สวนวินิจฉัยผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐว่าทุจริตและร้ายว้ยผิดปกติเพื่อดำเนินการทางวินัย อาญา และให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน

3.3 การบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชน กับบทบาทของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ในปัจจุบัน

บทบาทและอำนาจในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เกิดขึ้นในภาคเอกชนในปัจจุบันของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 กรณีเดียวกันนั้น โดยในกรณีที่มีพฤติการณ์ปรากฏแก่คณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือมีการกล่าวหา ร้องเรียนว่าการดำเนินการซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยน การเช่า การจำหน่ายทรัพย์สิน การได้รับสัมปทาน หรือการได้รับสิทธิใดๆ ของหน่วยงานของรัฐครั้งใด

มีการกระทำอันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจดังต่อไปนี้ในการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีอาญาต่อผู้กระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(1) แสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อเอาตัวผู้กระทำผิดมาฟ้องลงโทษ

(2) มีคำสั่งให้ข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างหน่วยงานของรัฐปฏิบัติภารกิจหลายอันจำเป็นแก่การรวบรวมพยานหลักฐานของคณะกรรมการ ป.ป.ช. หรือเรียกเอกสาร หรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำเพื่อประโยชน์ในการสอบสวน

(3) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อเข้าไปในเคหสถาน สถานที่ทำการ หรือสถานที่อื่นใด รวมทั้งยานพาหนะของบุคคลใดๆ เพื่อตรวจสอบ ค้น ยึด หรืออายัดเอกสาร ทรัพย์สินหรือพยานหลักฐานอื่นใด ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องที่ทำการได้สอบสวนข้อเท็จจริง และหากยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จในเวลาดังกล่าว ให้สามารถดำเนินการต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

(4) ดำเนินการขอให้ศาลที่มีเขตอำนาจออกหมายเพื่อให้มีการจับและควบคุมตัวผู้ถูกกล่าวหา ซึ่งระหว่างการได้สอบสวนข้อเท็จจริงปรากฏว่าเป็นผู้กระทำความผิด หรือเป็นผู้ซึ่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีมติว่าข้อกล่าวหาไม่มูลเพื่อส่งตัวไปยังสำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อดำเนินการต่อไป

(5) ขอให้เจ้าพนักงานตำรวจหรือพนักงานสอบสวนดำเนินการตามหมายของศาลที่ออกตาม (3) หรือ (4)

(6) กำหนดระเบียบโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษาเกี่ยวกับการสืบสวนและสอบสวนการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ และการประสานงานในการดำเนินคดีระหว่างคณะกรรมการ ป.ป.ช. พนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการ

ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ประธานกรรมการและกรรมการ ป.ป.ช. เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ และมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และเพื่อประโยชน์ในการสอบสวนให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจตั้งอนุกรรมการ หรือพนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของ

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้อำนาจกรรมการหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งเป็นพนักงานสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งรายงานการสอบสวนให้สำนักงานอัยการสูงสุด ดำเนินคดีต่อไป การดำเนินการเกี่ยวกับการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ให้ถือว่าบทบัญญัติที่กำหนดเป็นอำนาจหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ว่าราชการจังหวัด เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ ป.ป.ช.

ปัจจุบันคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีอำนาจในการดำเนินการปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชนเฉพาะในกฎหมายฉ้อ หรือพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐเท่านั้น โดยจะต้องเป็นกรณีที่เป็นกรณีสืบกันโดยมีการร่วมมือระหว่างภาคราชการกับภาคเอกชนเท่านั้น หากเป็นกรณีสืบกันระหว่างเอกชนกับเอกชน หรือเอกชนฝ่ายเดียว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจเข้าไปเกี่ยวข้อง จะต้องส่งเรื่องให้พนักงานสอบสวนดำเนินการกรณีเดียวเท่านั้น แต่หากเป็นกรณีการสืบกันระหว่างรัฐกับเอกชน คณะกรรมการ ป.ป.ช. สามารถเข้ามาเกี่ยวข้องในการดำเนินการสอบสวนฝ่ายเอกชนได้ หรือจะส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการก็แล้วแต่กรณี นอกเหนือจากกรณีดังกล่าว คณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่มีอำนาจดำเนินการใดๆต่อเอกชนได้เลย ไม่ว่าจะกรณีใดๆก็ตาม

3.4 การบังคับใช้กฎหมายต่อการทุจริตในภาคเอกชนของต่างประเทศ

3.4.1 ฮ่องกง

ในการปฏิบัติหน้าที่ของ ICAC จะมีกฎหมายรองรับอำนาจหน้าที่อยู่ 3 ฉบับ คือ

1. กฎหมายจัดตั้งองค์กร ICAC (Independent Commission Against Corruption Ordinance)
2. กฎหมายเกี่ยวกับการกระทำทุจริตและขัดต่อกฎหมาย (Corrupt and Illegal Practices Ordinance)
3. กฎหมายป้องกันการให้สินบน (Prevention of Bribery Ordinance)

กฎหมายทั้งสามฉบับนี้ เป็นกฎหมายสำคัญที่ ICAC ยึดถือเป็นหลักปฏิบัติหน้าที่กฎหมายของ ICAC ดังกล่าวนี้นับเป็นการดำเนินคดีอาญาเป็นหลักมากกว่าทางวินัย และใช้ควบคุมในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในภาครัฐและเอกชน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันมิให้เกิดขึ้นได้ไม่ว่าในส่วนของฮ่องกง

ในส่วนของ การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนของ ICAC นั้น เป็นอำนาจหน้าที่ที่ได้ถูกบัญญัติไว้ใน Prevention of Bribery Ordinance 1997 หรือกฎหมายป้องกันการให้สินบน ใน Chapter 201 Section 4 เรื่องการให้สินบน และใน Section 9 เรื่องการคอร์รัปชันโดยผ่านตัวแทน ซึ่งบทบัญญัติทั้งสองส่วนดังกล่าว เป็นบทบัญญัติที่กล่าวถึงการกระทำทุจริตโดยเอกชน ว่าลักษณะการกระทำเช่นใดที่เข้าข่ายเป็นการทุจริตซึ่งมีความผิดตามกฎหมายนี้ โดยการกระทำที่จะถือว่าเป็นการกระทำทุจริตตามบทบัญญัติของ Section 4 เรื่องการให้สินบน ต้องเป็นการกระทำของบุคคลที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่มีข้ออ้างที่เหมาะสม โดยไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในฮ่องกงหรือที่ใดก็ตาม หากได้ทำการเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ข้าราชการ เพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหรือละเว้นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะข้าราชการ หรือเพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นจะต้องปฏิบัติหรือจะต้องละเว้นการปฏิบัติเช่นนั้น (Section 4 (1) (a)) ซึ่งผลแห่งการปฏิบัติหรือละเว้นจากการปฏิบัติให้จะทำให้ข้าราชการอื่นปฏิบัติหน้าที่ได้เร็วขึ้น หรือช้าลง หรือเป็นการกีดกัน หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอื่น (Section 4 (1) (b)) ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมายนี้

นอกจากนั้นการเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์ หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ข้าราชการ หากกระทำเพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน กีดกัน หรือทำให้ล่าช้า หรือเพื่อจูงใจให้ต้องปฏิบัติเช่นนั้นในการติดต่อธุรกิจกับหน่วยราชการ ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมายป้องกันการให้สินบนนี้เช่นกัน (Section 4 (1) (c))

ในส่วนของ Section 4 (1) นี้ เป็นกรณีการกระทำทุจริตระหว่างเอกชนกับข้าราชการ โดยเอกชนเป็นผู้จูงใจให้ข้าราชการกระทำการทุจริต ในอันที่จะเป็นการเอื้อประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ตน ซึ่งการจูงใจนี้เป็นทั้งการจูงใจให้กระทำหรือละเว้นซึ่งการกระทำ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดทางธุรกิจแก่ผู้ให้สินบนนั้น ซึ่งผู้ให้สินบนจะมีความผิดฐานให้สินบนตาม Chapter 201 Section 4 ของกฎหมายป้องกันการให้สินบนนี้

สำหรับการกระทำคอร์รัปชันโดยผ่านตัวแทน ได้ถูกบัญญัติไว้ในกฎหมายป้องกันการให้สินบน Chapter 201 Section 9 โดยบัญญัติให้การกระทำดังต่อไปนี้เป็นความผิด คือ

หากตัวแทนคนใดซึ่งปราศจากอำนาจทางกฎหมายหรือข้ออ้างที่เหมาะสม ได้ทำการเรียกรับหรือยอมรับซึ่งผลประโยชน์ใดๆ หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงิน เพื่อเป็นการจูงใจให้ตนกระทำหรือละเว้นกระทำ หรือจะต้องกระทำเช่นว่านั้น หรือเพื่อเป็นการจูงใจให้ตนสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน หรือจะต้องกระทำเช่นว่านั้นแก่บุคคลใดๆ ในการให้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการ ตัวแทนผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมาย (Section 9 (1) (a) (b))

ในกรณีที่บุคคลใดๆ ซึ่งปราศจากอำนาจทางกฎหมายหรือข้ออ้างที่เหมาะสม ได้ทำการเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ตัวแทน เพื่อเป็นการจูงใจให้ตัวแทนผู้นั้นกระทำหรือละเว้นกระทำ หรือจะต้องกระทำเช่นว่านั้น หรือเพื่อเป็นการจูงใจให้ตัวแทนสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน หรือจะต้องกระทำเช่นว่านั้นแก่ตน ในการให้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการ ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมาย (Section 9 (2) (a) (b))

หรือในกรณีที่ตัวแทนคนใดมีจุดประสงค์จะหลอกลวงตัวการโดยนำใบเสร็จรับเงินหลักฐานทางการบัญชี หรือเอกสารอื่นใด มาทำให้น่าเชื่อถือหรือทำให้ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ตัวการเข้าใจผิด ตัวแทนผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมาย (Section 9 (3) (a) (b) (c))

ในบทบัญญัติของ Section 9 นี้ จะเห็นได้ว่าเป็นการกระทำผิดของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นตัวแทนในกิจการหรือเอกชนทั่วไป ซึ่งในส่วนของตัวแทนต้องเป็นการทำให้ผู้อื่นสามารถที่จะได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการได้ และในส่วนของเอกชนทั่วไปต้องเป็นการทำให้ตัวแทนช่วยเหลือในการให้ตนสามารถที่จะได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการได้ ซึ่งทั้งสองกรณีก็เพื่อที่จะเป็นการเอื้อประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ผู้ให้สินบนนั้น ซึ่งการจูงใจนี้เป็นทั้งการจูงใจให้ตัวแทนกระทำหรือละเว้นซึ่งการกระทำ ซึ่งผู้ให้สินบนจะมีความผิดฐานให้สินบนตาม Chapter 201 Section 9 ของกฎหมายป้องกันการให้สินบนนี้

จากบทบัญญัติทั้งสองมาตราดังกล่าว จะเห็นได้ว่าในกฎหมายต่อต้านการให้สินบน ซึ่งเป็นกฎหมายของหน่วยงานป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันของฮ่องกง หรือ ICAC นั้น บัญญัติลักษณะการกระทำผิดของเอกชนเอาไว้อย่างชัดเจนในตัวกฎหมายนี้ โดยให้เป็นอำนาจของ ICAC โดยให้ ICAC มีหน้าที่ดำเนินการสืบสวนในการที่จะเอาผิดกับผู้กระทำซึ่งเป็นเอกชนได้เช่นเดียวกับกรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิด ซึ่งการให้ ICAC มีอำนาจในการปราบปรามผู้กระทำผิดซึ่ง

เป็นเอกชนนี้ ทำให้ปัญหาการทุจริตในภาคเอกชนนี้ลดลงไปอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จของ ICAC และของฮ่องกงที่สามารถทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันลดลงไปในสังคมได้

3.4.2 มาเลเซีย

พ.ร.บ.ป้องกันการคอร์รัปชัน ปี พ.ศ. 2504 และกฎระเบียบที่ 22 ปี พ.ศ. 2514 กำหนดความหมายของคอร์รัปชัน โดยรวมความหมายถึงการให้และรับสินบน การปลอมแปลงเอกสาร การใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่การงานเพื่อผลประโยชน์เงินทอง หรือประโยชน์อื่น ๆ การฉ้อโกงอันเนื่องจากการขอเบิกเงินเกินความเป็นจริง

ตามกฎหมายนี้ใน Part 2 มาตรา 4 เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการลงโทษกรณีการกระทำคอร์รัปชันโดยผ่านตัวแทน โดยตามมาตราที่กำหนดให้การกระทำดังต่อไปนี้มีความผิดคือ หาก

(a) ตัวแทนกระทำการคอร์รัปชันโดยยอมรับหรือได้รับ หรือตกลงที่จะยอมรับหรือพยายามที่จะให้ได้รับซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนใดๆจากบุคคลใดๆ เพื่อจูงใจให้ตนหรือผู้อื่นกระทำหรือละเว้นกระทำ หรือจะให้กระทำเช่นนั้น หรือแสดงการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลใดๆ ในการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว

(b) บุคคลใดๆกระทำการคอร์รัปชันโดยการให้หรือตกลงให้ หรือเสนอให้ ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนใดๆแก่ตัวแทน เพื่อจูงใจให้ตัวแทนนั้นหรือผู้อื่นกระทำหรือละเว้นกระทำ หรือจะให้กระทำเช่นนั้น หรือแสดงการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลใดๆ ในการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว

(c) บุคคลใดๆหรือตัวแทนคนใดมีจุดประสงค์จะหลอกลวงตัวการโดยนำใบเสร็จรับเงิน หลักฐานทางการบัญชี หรือเอกสารอื่นใด มาทำให้น่าเชื่อถือหรือทำให้ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ตัวการเข้าใจผิด

ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมายและจะต้องถูกลงโทษ โดยโทษที่จะได้รับคือถูกปรับไม่เกิน 10000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้ผู้กระทำผิดจะได้รับโทษหนักขึ้น หากได้กระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยโทษที่จะได้รับคือถูกปรับไม่เกิน 10000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

3.4.3 ออสเตรเลีย

คณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชัน (Independent commission for Anti Corruption : ICAC) แห่งรัฐนิวเซาท์เวลส์ ประเทศออสเตรเลีย ถือเป็นองค์กรหลักที่มีอำนาจในการดำเนินคดีเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีขอบเขตการปฏิบัติงานที่ครอบคลุมทั้งนักการเมือง ศาล และข้าราชการทั้งจากส่วนกลางและส่วนท้องถิ่นรวมประมาณ 385,000 คน

ผู้บริหารของคณะกรรมการต่อต้านการคอร์รัปชันนี้ คือ ประธานคณะกรรมการ (The Commissioner) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐนิวเซาท์เวลส์ โดยผ่านการพิจารณาความเห็นชอบของรัฐสภา ซึ่งแม้ว่าประธานคณะกรรมการ จะได้รับการแต่งตั้งโดยผู้ว่าการรัฐ และต้องพึ่งพิงการบริหารจัดสรรด้านงบประมาณจากเงินงบประมาณของรัฐ แต่การดำเนินงานต่างๆนั้น คณะกรรมการฯ เสนอต่อรัฐสภาโดยตรงโดยประธานคณะกรรมการต้องรายงานต่อรัฐสภาทุก 6 เดือน

ในช่วงก่อนที่คณะกรรมการฯ ชุดนี้จะได้รับการจัดตั้งในปี พ.ศ. 2531 ตำรวจและอัยการเป็นผู้รับผิดชอบคดีการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นอาชญากรรมหรือเป็นการกระทำผิดต่ออำนาจหน้าที่ต่อระบบระเบียบราชการ คดีเหล่านี้ถูกนำเข้าสู่การพิจารณาของรัฐสภาและหรือคณะกรรมการในรัฐส่วนกลาง ซึ่งมีการจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อทำหน้าที่ในการสอบสวน จัดเตรียมงานข้อมูลเอกสาร และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับคดีที่มีการพิจารณาดังกล่าว ซึ่งความเห็นเหล่านี้ในบางกรณีอาจมีหรือไม่มีการติดตามก็ได้

ขอบเขตในการทำงานของ ICAC เป็นไปภายใต้พระราชบัญญัติ ICAC Act. 1998 ซึ่งกำหนดกรอบการทำงานของ ICAC ไว้ โดยในพระราชบัญญัตินี้ได้ให้ความหมายของการกระทำที่เป็นการทุจริตคอร์รัปชันว่า คือ “การใช้ตำแหน่งหน้าที่การงานทางสาธารณะที่ไม่ถูกต้อง โดยพื้นฐานคือการใช้อำนาจหรือตำแหน่งหน้าที่ในลักษณะไม่ซื่อสัตย์ หรือมีอคติเพื่อเอื้อประโยชน์เป็นพิเศษแก่คนหรือกลุ่มคนหนึ่งๆ มากกว่าคนหรือกลุ่มคนอื่นๆ”

ในการที่ ICAC จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับคดีการทุจริตคอร์รัปชันใดๆจะต้องเป็นการทุจริตคอร์รัปชันที่เป็นความผิดทางอาญา เป็นการกระทำผิดต่อระบบ ระเบียบราชการหรือเป็นการกระทำ ความผิดร้ายแรงที่มีโทษถึงกับการปลดออกจากราชการ

ในระบบของการทำงานนั้น ICAC มีอำนาจในการสอบสวน แต่ไม่มีอำนาจฟ้องร้องแต่อย่างใด และส่วนมากจะมุ่งเน้นเฉพาะคดีที่เห็นว่าสำคัญ มิได้สอบสวนการทุจริตคอร์รัปชันทุกคดี เช่น คดีที่วงเงินสินบนสูงถึง \$A 40,000 หรือมากกว่า หรือคดีความที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะที่แม้ปริมาณวงเงินที่เกี่ยวข้องอาจมีเพียงเล็กน้อยก็ตาม โดยกรณีการทุจริตคอร์รัปชันที่ทางคณะกรรมการฯ ให้ความสำคัญ ต้องเป็นการทุจริตคอร์รัปชันที่มีการวางแผน ทำเป็นระบบ เป็นการทุจริตคอร์รัปชันขนาดใหญ่ที่มีความสำคัญ เป็นการคอร์รัปชันที่เกิดจากการที่องค์กรมีนโยบายไม่เหมาะสม หรือไม่เพียงพอ หรือมีมาตรการแนวทางปฏิบัติงานที่มีช่องโหว่มาก โดยรูปแบบการคอร์รัปชัน อาจประกอบด้วย

- การกระทำผิดต่อระบบราชการ
- การให้ หรือการรับสินบน
- การข่มขู่ กรรโชก
- การฉ้อโกง
- การลักขโมย
- การทุจริตฉ้อฉล
- การหลีกเลียงภาษี
- การปลอมแปลง
- การฆาตกรรมและความรุนแรง

โดยเหตุที่คณะกรรมการฯ เลือกรับเฉพาะคดีที่เห็นว่าสำคัญต่องานบริการสาธารณะ เพราะคณะกรรมการฯ ตระหนักถึงขีดจำกัดด้านงบประมาณและบุคลากร โดยเรื่องที่สำคัญพิจารณาจากกรณีที่มีการร้องเรียน จากการพิจารณาว่าสาธารณชนให้ความสำคัญเพียงใด และจากการวิเคราะห์ภัยความร้ายแรงของปัญหา ตัวอย่างพฤติกรรมกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน อันถือเป็นความผิดที่คณะกรรมการฯ ให้ความสำคัญ เช่น บริษัทเอกชนหนึ่งๆต้องการทำธุรกิจกับหน่วยงานภาครัฐ โดยจ่ายสินบนให้เจ้าหน้าที่หน่วยงานรัฐเลือกเอกชนข้างต้นเป็นผู้ดำเนินการในธุรกิจดังกล่าว หรือกรณีเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐใช้ทรัพย์สินหรือทรัพยากรที่เป็นของส่วนรวมเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

ICAC มีขอบเขตอำนาจที่กว้างขวางมากในการสอบสวนคดีการทุจริตคอร์รัปชัน โดยมีอำนาจในการใช้วิธีการบันทึกวิดีโอ หรือรับฟังในกระบวนการสอบสวนที่เป็นความลับ และเครื่องมือสำคัญในการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันคือการใช้กระบวนการประชาพิจารณ์ (Public Hearing) ในช่วงการสอบสวน ซึ่งอำนาจที่มีมากดังกล่าวนี้นำให้ที่ผ่านมา ICAC มักถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงขอบเขตอำนาจที่มากเกินไป แต่อย่างไรก็ตามด้วยเหตุที่การทำงานของ ICAC มีประสิทธิภาพและความโปร่งใสมากทำให้ได้รับการชมเชยและได้รับการยอมรับจากทุกฝ่าย

ในส่วนของบทบาทและอำนาจหน้าที่ คณะกรรมการฯ มีภารกิจหลักคือ การเปิดเผยคดี การทุจริต การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันและการให้การศึกษา โดยบทบาทและอำนาจหน้าที่เป็นหลักประกันว่าจะทำให้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันลดลงได้ในระยะยาว

1. การเปิดเผยคดีการทุจริต

การเปิดเผยคดีการทุจริตต่อสาธารณชนเป็นหน้าที่สำคัญของคณะกรรมการฯ ซึ่งกระทำผ่านการสอบสวน โดยการสอบสวนคดีการทุจริตคอร์รัปชันเริ่มขึ้นเมื่อมีประชาชนร้องเรียน มีการรายงานจากผู้บริหารในหน่วยงานรัฐ การพาดพิงหรือเชื่อมโยงทั้งจากสมาชิกรัฐสภา และหรือจากการริเริ่มโดยตรงของคณะกรรมการฯ เอง โดยข้อบัญญัติกฎหมายของรัฐนิวเซาท์เวลส์ระบุไว้ด้วยว่าผู้บริหารในหน่วยงานรัฐมีหน้าที่รายงานต่อคณะกรรมการฯ ถึงการดำเนินการใดๆ ที่เกิดขึ้น และน่าสงสัยว่าเป็นการคอร์รัปชัน โดยตัวคณะกรรมการฯ สามารถเป็นผู้ริเริ่มกระบวนการ ทำหน้าที่ดำเนินการสอบสวนกรณีที่พบว่ามีความผิดล้นเกินที่น่าเชื่อถือว่าเกี่ยวพันหรือนำไปสู่การคอร์รัปชัน

2. การป้องกันการคอร์รัปชัน และ 3. การให้การศึกษา

ICAC ได้ให้ความสำคัญต่อบทบาทด้านการป้องกันและให้การศึกษาต่อปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันแก่สาธารณชน โดยส่วนมากแล้ว คณะกรรมการฯ จะมีการดำเนินงานด้านการป้องกันภายหลังคดีการคอร์รัปชันได้มีการสอบสวนแล้ว โดยมุ่งปรับปรุงวิธีการทำงาน การจัดการเพื่อลดโอกาสหรือปิดช่องทางการทุจริตคอร์รัปชันในบรรดาหน่วยงานของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นการมีกลไกตรวจสอบการใช้ฐานข้อมูลของภาครัฐ หน่วยงานที่มีข้อมูลสำคัญควรมีระบบคอมพิวเตอร์ที่บรรจุโปรแกรมซึ่งจะทำให้ผู้บริหารงานรู้ได้ทันทีว่าผู้ใดใช้ข้อมูลอะไรบ้าง และเพื่อจุดประสงค์ใด ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ข้าราชการที่มีได้รับการอนุญาต หรือมิได้มีเหตุผลเพียงพอสามารถเข้าถึงข้อมูลสำคัญทั้งโดยการอ่านหรือการโอนย้ายถ่ายเทข้อมูลราชการเหล่านี้ได้ นอกจากนี้คณะกรรมการฯ ยังให้คำแนะนำแก่หน่วยงานเฉพาะแห่ง หน่วยงานรัฐทุกแห่งสามารถติดต่อเพื่อขอคำปรึกษาหรือจัดให้มีการประชุมปรึกษาร่วมกัน

ในส่วนของการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชน ICAC เข้าไปเกี่ยวข้องในกรณีการทุจริตที่เอกชนกระทำร่วมกับภาครัฐราชการ แต่ในปัจจุบันเริ่มมีแนวความคิดที่จะให้ ICAC มีอำนาจเกี่ยวข้องกับคดีทุจริตคอร์รัปชันในส่วนของบริษัทธุรกิจ หรือภาคเอกชนด้วย เพราะเนื่องจากปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนในออสเตรเลียเริ่มทวีความรุนแรงและก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมาก โดยคาดหมายว่าจะทำให้อัตราการทุจริตคอร์รัปชันลดน้อยลงไปได้เพราะประสิทธิภาพในการทำงานของ ICAC ประกอบกับผลงานในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันที่ผ่านมาประสบความสำเร็จเป็น

ที่น่าพอใจ สามารถลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในภาคราชการได้ จึงมีความคิดที่จะให้ ICAC เข้ามาจับบทบาทในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาคเอกชน

3.5 มาตรการทางกฎหมายต่อการทุจริตในภาคเอกชนของสหประชาชาติ (UN)

ในสหประชาชาติได้มีการให้ความสำคัญต่อเรื่องของการต่อต้านปัญหาคอร์รัปชันเป็นอย่างมาก โดยมีการกล่าวถึงปัญหาในเรื่องนี้ในที่ประชุมสหประชาชาติ ซึ่งมีการประชุมที่ Vienna เมื่อวันที่ 17-28 มิถุนายน 2545 ที่ผ่านมา ในการประชุมครั้งนี้มีรัฐภาคีเข้าร่วมประชุม 123 ประเทศ ซึ่งในการประชุมดังกล่าว เป็นการประชุมในหัวข้อเรื่องการพิจารณาแก้ไขร่างอนุสัญญาต่อต้านการคอร์รัปชัน โดยเนื้อหาของการประชุมกล่าวถึงการต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันที่เป็นกระบวนการที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนานในทุกๆประเทศ เพราะนับวันปัญหาการคอร์รัปชันยิ่งเกิดมากขึ้นและมีความเสียหายมากขึ้น ซึ่งการจะปราบปรามการคอร์รัปชันให้สำเร็จต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างรัฐและประชาชนในการที่จะหาวิธีที่เหมาะสมที่จะนำมาให้ต่อสู้กับปัญหาคอร์รัปชันให้หมดสิ้นลงไปได้ ในส่วนของประชาคมโลกต้องมีการให้ความช่วยเหลือกันในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจ ประเทศจะมีความสันติและความปลอดภัยได้ขึ้นอยู่กับกฎหมายและบรรษัทภิบาลที่ดี และในการนี้ที่ประชุมได้กล่าวถึงปัญหาคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ และสิ่งหนึ่งที่ได้มีการกล่าวถึงและให้ความสำคัญอย่างมากก็คือการคอร์รัปชันในภาคเอกชน โดยเมื่อได้มีการพิจารณาอนุสัญญาดังกล่าวนี้แล้ว พบว่า ในส่วนของปฐมบทมีการกล่าวถึงคำนิยามของการคอร์รัปชันไว้ โดยรวมถึงการก่ออาชญากรรมโดยองค์กรอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ และรวมถึงการฟอกเงินด้วย ซึ่งลักษณะเหล่านี้คือการคอร์รัปชันในภาคเอกชนนั่นเอง

ในส่วนของปัญหาการคอร์รัปชันในภาคเอกชน ที่ประชุมได้มีการอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับการคอร์รัปชันหลายประเด็น ประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือได้มีการกล่าวถึงเรื่องของการคอร์รัปชันในสถาบันการเงิน โดยนาง Penelope-Ann Mammatah จากประเทศกานา ได้ระบุว่าหลายๆประเทศในแอฟริกาตะวันตกมีปัญหาเกี่ยวกับการคอร์รัปชันในสถาบันการเงินและปัญหาเกี่ยวกับการฟอกเงินมาก สิ่งที่สำคัญในการจัดการกับปัญหาดังกล่าวเหล่านี้คือการให้เจ้าหน้าที่ที่ทำหน้าที่ทางการเงินจะต้องมีคุณภาพและมีมาตรฐานในการทำงานที่สูง มีการเก็บรักษาความลับของธนาคาร ในส่วนที่จะก่อให้เกิดความเสียหาย มีการรายงานผลการดำเนินงานของธนาคาร มีการเปิดเผยกระบวนการติดต่อทางการเงินของรัฐและเอกชน ศาลและอัยการต้องมีความรู้ทางการเงินการธนาคาร เพราะจากที่ผ่านๆมาเห็นว่าการขาดความรู้ความสามารถในเรื่องนี้เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ปัญหาการคอร์รัปชันมีอยู่มากมาย จึงควรจะต้องมีการพัฒนาและฝึกอบรมให้ทั้งศาลและอัยการมี

ความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเงินการธนาคารให้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการหาและเก็บหลักฐานทางด้านทรัพย์สินต่างๆด้วย

ภายหลังจากได้มีการอภิปรายกันแล้วจึงได้มีการพิจารณาเนื้อหาในอนุสัญญาดังกล่าว โดยในส่วนของกรอบรื้อฟื้นในภาคเอกชนได้มีการบัญญัติไว้ใน Chapter 1 Article 11 โดยมีเนื้อหาสาระ ดังนี้

Article 11 การรื้อฟื้นในภาคเอกชน

1. รัฐภาคีเห็นพ้องต้องกันเป็นหลักการเดิมของกฎหมายภายในของแต่ละรัฐในการที่จะปราบปรามปัญหาการรื้อฟื้นและการกระทำทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการรื้อฟื้นที่เกี่ยวกับภาคเอกชน โดยผ่านกระบวนการนิติบัญญัติ, บริหาร และวิธีการอื่นที่เหมาะสม

โดยวิธีการดังกล่าวควรมุ่งเน้นในเรื่องของ

(a) ความร่วมมือกันขององค์กร ทั้งองค์กรที่ทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายกับองค์กรของเอกชน

(b) การสนับสนุนให้มีการพัฒนามาตรฐานและสร้างกระบวนการในการป้องกันการทุจริตในภาคเอกชน เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์ที่ใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพอื่น เช่น หน่วยงานผู้ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนหนังสือและพินัยกรรมของรัฐ ผู้ให้คำปรึกษาทางการเงินและการบัญชี

(c) การจัดโครงสร้างการดูแลสถาบันที่เหมาะสม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักความโปร่งใส ความเป็นประโยชน์และความถูกต้อง รวมถึงความเหมาะสมในการให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศ ในการติดต่อด้านการเงินระหว่างประเทศ

(d) การป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทางกฎหมาย ผู้ถือหุ้น ผู้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ในการกระทำความผิดรื้อฟื้นผ่านกระบวนการบังคับใช้กฎหมาย หลักเกณฑ์ต่างๆที่ได้มีการบังคับใช้อยู่ และอื่นๆ โดยสนับสนุนให้เกิดการติดต่อธุรกิจทางการเงินการบัญชีที่โปร่งใส นอกจากนี้ยังสนับสนุนให้มีการรักษาไว้ซึ่งข้อมูลต่างๆของทางราชการ โดยในการทั้งหลายดังกล่าวให้ดำเนินการโดยตั้งอยู่บนหลักการของกฎหมาย

(e) การป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ผิดของผู้มีอำนาจของรัฐ ในการพิจารณาให้ความสนับสนุนและการอนุมัติเงินช่วยเหลือสำหรับกิจการทางการค้า

2. รัฐภาคีเห็นพ้องต้องกันในหลักการเดิมของกฎหมายภายในของแต่ละรัฐในการสนับสนุนให้เกิดความโปร่งใสและการแข่งขันอย่างเป็นธรรมระหว่างบริษัท ภายในขอบอำนาจของกฎหมาย โดยหลีกเลี่ยงการใช้ข้อบังคับที่เกินขอบเขตหรือเอนเอียงไปในทางที่ผิดที่จะก่อให้เกิดการคอร์รัปชันได้

จากหลักการในอนุสัญญาต่อต้านการคอร์รัปชัน ในส่วนของการคอร์รัปชันในภาคเอกชนใน Article 11 นี้ สรุปได้ว่าที่ประชุมสหประชาชาติเห็นความสำคัญของปัญหาการคอร์รัปชันในภาคเอกชนเป็นอย่างมาก เพราะเนื่องจากการคอร์รัปชันในภาคเอกชนก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากซึ่งไม่ใช่แค่ระดับภายในประเทศ แต่ส่งผลถึงทุกๆ ประเทศด้วย เพราะปัจจุบันแต่ละประเทศมีการติดต่อกันในทุกๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านเศรษฐกิจการค้า การคมนาคมสื่อสาร การให้ความช่วยเหลือต่างๆ เมื่อเกิดปัญหาในประเทศหนึ่งก็จะส่งผลกระทบต่ออีกหลายๆ ประเทศด้วย ซึ่งการคอร์รัปชันในภาคเอกชนเป็นกรณีสำคัญกรณีหนึ่งที่เกิดขึ้นแล้วก็จะก่อให้เกิดความเสียหายเป็นอย่างมากต่อทุกๆ ประเทศ โดยเฉพาะความเสียหายต่อระบบเศรษฐกิจ การค้า การเงินและการลงทุน ดังนั้นในหลักการของอนุสัญญาต่อต้านการคอร์รัปชันดังกล่าวนี้ จึงมีสาระสำคัญในการที่จะป้องกันไม่ให้เกิดการคอร์รัปชันในภาคเอกชนในแต่ละประเทศ โดยหลักการดังกล่าว รัฐภาคีจะต้องอนุวัตนำไปใช้เป็นกฎหมายภายใน เพื่อให้เกิดผลไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งประเทศไทยก็เป็นหนึ่งในภาคีสมาชิกของสหประชาชาติและได้เข้าร่วมประชุมในครั้งนี้ด้วย จึงต้องมีการนำเอาหลักการจากอนุสัญญานี้ไปใช้เป็นหลักการในการป้องกันและปราบปรามปัญหาการคอร์รัปชันในภาคเอกชนด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 2 สรุปการบังคับใช้กฎหมายต่อต้านการทุจริตในภาคเอกชนของต่างประเทศ

<p>1. ฮอลแลนด์</p> <p>ศูนย์วิทยุตำรวจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>	<p>มีหน่วยงาน ICAC ดำเนินการปราบปรามการคอร์รัปชัน โดยในส่วนของ การปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคเอกชนของ ICAC นั้น เป็นอำนาจหน้าที่ที่ได้ถูกบัญญัติไว้ใน Prevention of Bribery Ordinance 1997 หรือกฎหมายต่อต้านการให้สินบน ใน Chapter 201 Section 4 เรื่องการให้สินบน และใน Section 9 เรื่องการคอร์รัปชันโดยผ่านตัวแทน</p> <p>Section 4 ต้องเป็นการกระทำของบุคคลที่ไม่มีอำนาจตามกฎหมายหรือไม่มีข้ออ้างที่เหมาะสม โดยไม่ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในฮ่องกงหรือที่ใดก็ตาม หากได้ทำการเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ข้าราชการ เพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นปฏิบัติหรือละเว้นซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะข้าราชการ หรือเพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นจะต้องปฏิบัติหรือจะตั้งละเว้นการปฏิบัติเช่นว่านั้น (Section 4 (1) (a)) ซึ่งผลแห่งการปฏิบัติหรือจะเว้นจากการปฏิบัติให้จะทำให้ข้าราชการอื่นปฏิบัติหน้าที่ได้เร็วขึ้น หรือช้าลง หรือเป็นการกีดกัน หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการอื่น (Section 4 (1) (b)) ผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมายนี้</p> <p>นอกจากนี้การเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ข้าราชการ หากกระทำเพื่อจูงใจให้ข้าราชการผู้นั้นให้ความช่วยเหลือสนับสนุน กีดกัน หรือทำให้ล่าช้า หรือเพื่อจูงใจให้ต้องปฏิบัติเช่นนั้นในการติดต่อดังกล่าว</p>
---	---

กับหน่วยราชการ ผู้ซึ่งมีความผิดตามกฎหมายต่อต้านการให้สินบนในชั้นต้น
(Section 4 (1) (c))

ใน Section 4 (1) นี้ เป็นกรณีการกระทำทุจริตระหว่างเอกชนกับข้าราชการ โดยเอกชนเป็นผู้จูงใจให้ข้าราชการกระทำการทุจริต ในอันที่จะเป็นการเอื้อประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ตน โดยการจูงใจเป็นทั้งการจูงใจให้กระทำหรือละเว้นซึ่งการกระทำ เพื่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดทางธุรกิจแก่ผู้ให้สินบนนั้น ซึ่งผู้ให้สินบนจะมีความผิดฐานให้สินบนตาม Chapter 201 Section 4 ของกฎหมายต่อต้านการให้สินบนนี้

Section 9 หากตัวแทนคนใดซึ่งปราศจากอำนาจกฎหมายหรือข้ออ้างที่เหมาะสม ได้ทำการเรียกร้องหรือยอมรับซึ่งผลประโยชน์ใด ๆ หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงิน เพื่อเป็นการจูงใจให้ตนกระทำหรือละเว้นการกระทำ หรือจะตั้งกระทงทำเช่นนั้น หรือเพื่อเป็นการจูงใจให้ตนสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน หรือจะตั้งกระทงทำเช่นนั้นแก่บุคคลใดๆ ในการให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว การ ตัวแทนผู้นั้นมีความผิดตามกฎหมาย (Section 9 (1) (a) (b))

ในกรณีบุคคลใด ๆ ซึ่งปราศจากอำนาจกฎหมายหรือข้ออ้างที่เหมาะสม ได้ทำการเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนประการอื่นทางการเงินแก่ตัวแทน เพื่อเป็นการจูงใจให้ตัวแทนผู้้นั้นกระทำหรือละเว้นการกระทำ หรือจะตั้งกระทงทำเช่นนั้น หรือเพื่อเป็นการจูงใจให้ตัวแทนสนับสนุนหรือไม่สนับสนุน หรือจะตั้งกระทงทำเช่นนั้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ว่านั้นแทน ในการให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการ ผู้ที่มี
ความผิดตามกฎหมาย (Section 9 (2) (a) (b))

หรือในกรณีนี้ที่ตัวแทนคนใดมีจุดประสงค์จะหลอกลวงตัวการโดยนำไปเสริมจับ
เงิน หลักฐานทางการบัญชี หรือเอกสารอื่นใด มาทำให้น่าเชื่อถือหรือทำให้ถูกต้อง
เพื่อให้ตัวการเข้าใจผิด ตัวแทนผู้ซึ่งมีความผิดตามกฎหมาย (Section 9(3)(a)(b)(c))

ในบทบัญญัติของ Section 9 เป็นการกระทำผิดของเอกชน ไม่ว่าจะเป็นตัว
แทนในกิจการหรือเอกชนทั่วไป ซึ่งในส่วนของตัวแทนต้องเป็นการทำให้ผู้อื่น
สามารถที่จะได้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการได้ และในส่วนของ
เอกชนทั่วไปต้องเป็นการทำให้ตัวแทนช่วยเหลือในการให้ตนสามารถที่จะได้เข้ามา
เกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจของตัวการได้ ซึ่งทั้งสองกรณีก็เพื่อที่จะเป็นการเอื้อ
ประโยชน์ทางธุรกิจให้แก่ผู้ให้สินบนนั้น ซึ่งการจูงใจเป็นทั้งการจูงใจให้ตัวแทน
กระทำหรือละเว้นซึ่งการกระทำ ซึ่งผู้ให้สินบนจะมีความผิดฐานให้สินบนตาม
Chapter 201 Section 9 ของกฎหมายต่อต้านการให้สินบนนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. มาเลเซีย

ความหมายของคอร์รัปชันตามพ.ร.บ.ป้องกันการคอร์รัปชัน ปี พ.ศ. 2504 และกฎระเบียบที่ 22 ปี พ.ศ. 2514 หมายความว่ารวมถึงการให้และรับสินบน การปลอมแปลงเอกสาร การใช้ตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือหน้าที่การงานเพื่อผลประโยชน์ทอง หรือประโยชน์อื่น ๆ การใช้อิทธิพลอันเนื่องจากการขอเบิกเงินเกินความเป็นจริง

มาตรา 4 Part 2 การกระทำคอร์รัปชันโดยผ่านตัวแทน

การกระทำดังต่อไปนี้มีความผิด คือ หาก

(a) ตัวแทนกระทำการคอร์รัปชันโดยยอมรับหรือได้รับ หรือตกลงที่จะยอมรับหรือพยายามที่จะให้ได้รับซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนใด ๆ จากบุคคลใด ๆ เพื่อจูงใจให้ตนหรือผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการ หรือจะให้กระทำการเช่นนั้น หรือแสดงการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลใด ๆ ในการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว

(b) บุคคลใด ๆ กระทำการคอร์รัปชันโดยการให้หรือตกลงให้ หรือเสนอให้ซึ่งผลประโยชน์หรือสิ่งตอบแทนใด ๆ แก่ตัวแทน เพื่อจูงใจให้ตัวแทนนั้นหรือผู้อื่นกระทำการหรือละเว้นกระทำการ หรือจะให้กระทำการเช่นนั้น หรือแสดงการสนับสนุนหรือไม่สนับสนุนบุคคลใด ๆ ในการให้เข้ามาเกี่ยวข้องกับกิจการหรือธุรกิจส่วนตัว

<p>(c) บุคคลใดหรือตัวแทนคนใดมีจุดประสงค์จะหลอกลวงตัวการโดยนำใบเสร็จรับเงิน หลักฐานทางการบัญชี หรือเอกสารอื่นใด มาทำให้นำเข้าหรือหรือทำให้ไม่ถูกต้อง เพื่อให้ตัวการเข้าใจผิด ผู้ซึ่งมีความผิดตามกฎหมายในส่วนขอโทษที่จะได้รับคือถูกปรับไม่เกิน 10000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ทั้งนี้ผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษหนักขึ้น หากได้กระทำความผิดต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยโทษที่จะได้รับคือถูกปรับไม่เกิน 10000 ริงกิต หรือจำคุกไม่เกิน 7 ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>	
---	---